

TELEGRAFUL ROMÂN.

Apare Marți, Joi și Sămbătă.

ABONAMENTUL

Pentru Sibiu pe an 14 C., 6 luni 7 C., 3 luni 3 C. 50 fl.
Pentru monarhie pe an 16 C., 6 luni 8 C., 3 luni 4 C.
Pentru străinătate pe an 24 C., 6 luni 12 C., 3 luni 6 C.

Abonamentele și inserțiunile

să se adreseze Administrației tipografiei arhid., Sibiu, str. Măcelarilor 45.

Correspondențele

să se adreseze Redacției „Telegrafului Român”, str. Măcelarilor Nr. 45.
Scrisori nefrancate se refuză. Articuli nepublicați nu se înapoiază.

INSERȚIUNILE:

Pentru odată 14 fl., — de douăori 24 fl., — de trei ori 30 fl.
rândul cu litere garmond.

Un fost ministru.

Sibiu, 26 Decemvrie n.

E ceva putrăd și dincolo, în cealaltă parte a monarhiei, în Austria. Cu tot votul universal, introdus acolo de multă vreme la alegările parlamentare, corupția, imoralitatea, nu a putut fi stărpită cu desăvârșire. Ea mai grasează încă, și ca o buruiană rea, s'a ridicat sus de tot și s'a înălăcit chiar în jurul unui scaun ministerial.

E vorba de Dlugos, fost ministru austriac, pentru că de câteva zile nu mai e. A căzut, sub greutatea acuzelor grave, cari i s'au adus în plin parlament, în senatul imperial dela Viena.

A fost cumplit rechizitoriul care s'a făcut în câteva ședințe ale senatului, acestui sfetnic al Coroanei, pe care colegii sei și compatrioții sei, Galițienii, l au acuzat cu toată temeinicia cu înșelătorie, corupere, câștig nepermis, ba chiar și cu jurământ fals și cu folosirea nepermisă a titlului de nobil polon.

Ședințele au fost atât de furtunoase în senatul imperial, atunci când a fost vorba despre acest domn Dlugos, și probele înșirate pentru dovedirea acuzațiilor ridicate în contra lui atât de zdrobitoare, încât însuși guvernul, ceialalți sfetnici ai Coroanei, au ramas pe deplin convinși, că colegul lor e un păcătos, cu care trebuie să rupă orice legătură. Un singur deputat polon, amic al lui Dlugos, s'a ridicat ca să-l apere, dar a fost în curând adus la tăcere de ceialalți, cari cereau, se vină însuși Dlugos să se apere (pentru că el nu era de față), se vină: „mișelul și ticălosul“....

În fața faptelor atât de bine stabilite, trebuie să ne întrebăm, că un om, care are atâtea păcate la activul său, și care în viața de toate zilele nici postul de servitor de cancelarie nu'l poate ocupa, cum a putut să ajungă membru al cabinetului, sfetnic al Maiestății Sale, ministru al imperiului, om cu răspundere morală?

Pentru că eată cine e Dlugos: Ca fiu al unui mic funcționar de tribunal a studiat câteva clase reale, apoi a început să învețe lăcătușeria. Dar nu i-a plăcut meseria aceasta grea, și a intrat ca *allef* într'un circ ambulat. După ce și-a făcut apoi miliția, a căpătat aplicare la niște mine din Galiția, proprietatea unei societăți engleze, iar de aci a trecut la minele și pădurile baronului Popper, unde a făcut carieră. Și-a câștigat deplina încredere a baronului, pe care în urmă l'a înduplecat să și vândă minele și pădurile unei societăți engleze, cu un preț destul de frumos, din care însă o parte bună a căzut în buzunarul lui Dlugos, care astfel peste noapte a devenit milionar. Procese a avut el cu toată lumea, și într'o sentință judecătorească stă scris negru pe alb, că: „fasiunilor făcute de martorul Dlugos nu li se pot da nici un crezământ, ceace de altcum e de notorietate publică“.

Dar acest om, cunoscut judecătorilor ca om mincinos, având acum milioane, a intrat în politică. S'a ales, prin corupțiune, deputat la senatul imperial, aci a legat prietenie cu cei mai buni de gură dintre conaționali săi poloni, cari apoi l'au recomandat guvernului, ca pe cel mai bun pentru a ocupa în cabinet postul de ministru polon, și Dlugos a ajuns de tapt ministru polon în cabinetul domnului Stürgkh. Din ucenic de lăcătuș, ministru! Cu adevărat, o mare săritură. Și care a fost prima faptă a domnului Dlugos, ca ministru? S'a remunerat prietenii, cumpărându-le foaia, până aci opozițională, țărăneasă, cu 80 000 de coroane, bani luați, nu din buzunarul propriu, ci din fondul de dispoziție. Dar aceasta i-a fost nenorocirea, pentru că pe tema aceasta s'a început goana în contra lui în senatul imperial, pricinuindu-i căderea.

Dar se revenim la întrebarea de sus: Cum se face, că un om cu trecut atât de puțin glorios se poate ajunge, din nimica ce era, ministru, sfetnic al Maiestății Sale?.. Cum? Astfel, că politica e pusă și în cealaltă parte a monarhiei încă tot pe bazele urâte și clătinate de corupției, ale imoralității, baze, cari permit, ca oameni necinstiți, prin mijloace necinstite și condamnabile, să se ridice acolo unde locul e numai pentru oameni cinstiți și luminați. E o tristă figură de om acum domnul Dlugos, redus la nimicnicia sa de mai înainte, dar figuri de acest fel triste mai sunt încă multe, și în Austria, și la noi, și pe alte locuri, și vor mai fi, pentru că numai atunci pot să dispară cu totul dela suprafață, când va dispărea corupția și imoralitatea din politică.

Tratatul de pace.

Săptămâna viitoare tratativele de pace între contele Tisza, ministrul-president, și cei trei esmiși ai comitetului executiv al partidului național român: domni Dr. Teodor Mihali, Dr. Iuliu Maniu și Dr. Valer Banisze, vor fi continuate și probabil și terminate. Pentru că intențiunea contelui Tisza e aceea, ca ea să ajungă la înțelegere cu Românii din patrie încă înainte de anul nou. După informațiile pe cari noi le avem, înțelegerea în principiu e legată; și acum sunt a se mai stabili numai amănunțele, pentru că din ambele părți se dorește, ca toate lucrurile să fie astfel precizate, ca să nu poată da anță la restălmăciri, nici unora, nici altora.

Sperăm, că în curând vom afla în mod amănunțit, în ce condițiuni a fost legată pacea română-maghiară, dacă ea a putut fi legată, eventual cari au fost piedecile de neînvinș, cari au zădărnicit legarea ei? Iar până atunci dăm informațiile pe cari le are ziarul budapestan „Pesti Hirlap“ despre decurgerea tratativelor de pace, care ziar în numărul de Marți, deci după consfătuirea de Luni între contele Tisza și fruntașii români, scrie următoarele:

„Din însărcinarea comisiei române de pactare domni Teodor Mihali, Iuliu Maniu și Alexandru Vaida au prezentat în Viena contelui Ștefan Tisza în cursul ședințelor delegaționale un memoriu, care cuprindea pretensiunile modificate ale partidului național român. Primul ministru a refuzat din aceste pretențiuni două. El dorește anume, ca partidul național român să elimineze din program punctul privitor la autonomia Ardealului, și ca partidul să înceteze de a mai exista, ca partid național român, contopindu se pe viitor cu o nuanță deosebită, în partidul muncii, întocmai ca partidul Croaților și al Sașilor.

Câtă vreme bărbații politici români n'au putut garanta primului ministru cassarea celor două puncte amintite, tratativele între Români și Tisza au fost întrerupte. Majoritatea comisiei de pactare, luând însă asupra sa însărcinarea, ca comitetul național și conferența națională română să primească eliminarea acestor două puncte, comisia a ținut Luni în Budapesta o conferință sub președinția dlui Mihali. În această consfătuire dl Mihali a anunțat membrilor, că tratativele vor fi reluate, iar contele Tisza i-a chemat la sine pe conducătorii politici români. Comisia l'a însărcinat cu continuarea tratativelor cu Tisza pe președintele Teodor Mihali, Dr. Valer Banisze, vicepreședinte, și Dr. Iuliu Maniu, secretar general, cari Luni după amiază s'au sfătuit cu contele Tisza în palatul ministerial timp de o oră și jumătate și mai bine. Tratativele se vor continua în săptămâna viitoare.

Comisia incredințată cu pactul va rămânea în permanență până atunci, până când va ajunge la o definitivă înțelegere cu primul ministru.

Din partea Românilor pactul e privit deja ca deplin încheiat. În pact guvernul concede Românilor, că pe teritoriile, unde Românii sunt în majoritate, toți funcționarii, dela primării comunale și până la fișpan, pot fi numai Români; mai departe, guvernul cassează legea lui Apponyi și totodată dispune, ca pe acele teritorii, în toate școlile populare de stat, limba de propunere se fie cea română și să se înființeze cinci școale medii de stat, cu limba de propunere românească.

Cu privire la punctul prim, autonomia Ardealului, nu se vor întâmpina dificultăți, pentru că aceasta e mai mult de-o însemnătate istorică și înșiși Românii nu prea pun pond pe ea. Mare greutate va cauza însă al doilea punct, disolvarea partidului național, pe care l-a înființat conferința națională din 1881. După ce primul ministru cere în chipul cel mai categoric disolvarea partidului naționalist din cameră, e verosimil, că comisiunea însărcinată cu tratativele va convoia comitetul național și că acesta, în calitate de for suprem, își va spune cuvântul definitiv“.

Noua lege electorală.

(Urmare.)

2. Candidarea de deputat.

§. 85. Alegerii îi premerge candidarea de deputat.

Propunere referitoare la candidarea de deputat se poate face cel mult înainte de ziua alegerii cu trei zile. În ziua a treia înainte de alegere prezidentul de alegere e dator a se prezenta în centrul cercului electoral (cercul electoral orășenesc) și a sta în localul precizat în publicațiune (Ș-ul 82), dela orele 9 dimineața, până la 2 d. a. la dispoziția alegătorilor, pentru a le primi propunerile. Mai târziu propuneri nu poate primi.

Candidat de deputat pot să recomande în scris cel puțin cincizeci de alegători, trecuți în listele definitive ale cercului respectiv. Acelaș alegător nu poate recomanda mai mulți candidați. Îndreptățirea de a propune candidat prezidentul de alegere o stabilește pe basa listelor electorale ale cercului electoral.

Propunerea trebuie să conțină numele și pronumele candidatului, poziția socială, sau ocupațiunea și locuința sa, și trebuie să fie provăzută cu subscrierea tuturor propunătorilor. Fiecare propunător e dator să pună lângă subscriere numele comunei în ale cărei liste este trecut.

Propunerea trebuie să o predee în persoană cel puțin doi, și cel mult zece propunători, pe cari prezidentul de alegere îi cunoaște, ori cari justifică în fața sa identitatea persoanei lor. Identitatea persoanei făcută prin antistia comună, prezidentul e dator a o primi de justificată. Prezentatorii propuneri sunt responsabili pentru autenticitatea subscrierilor.

Cu excepția prezentatorilor propunerii, prezidentul poate să eschidă pe toți ceialalți din localul stabilit pentru primirea propunerilor.

§. 86. Prezidentul de alegere nu poate primi o propunere, care nu corespunde dispozițiilor stabilite în Ș-ul 85, iar acceptarea propunerii, care corespunde acestor dispozițiuni, nu o poate denega.

Prezidentul de alegere dă în curs de o oră adeverință propunătorilor despre primirea propunerii, iar dacă deneagă primirea, le comunică în acelaș timp în scris motivul denegării.

Recomandarea primită pe lângă revers propunătorii nu o mai pot revoca, și nici prezidentul de alegere nu o mai poate înapoia. Candidatul recomandat însă poate repăși dela candidatură, dar repășirea sa prezidentul de alegere numai astfel poate să o iee la cunoștință, dacă candidatul îi face anunțarea în persoană, cu graiu viu, ori prin declarațiune legalisată la notarul public.

§. 87. Prezidentul de alegere e dator să accepte candidatură cuprinsă în propunerea primită, cu excepția, dacă se refere la o astfel de persoană, care pentru ne-presentarea mandatului de deputat pe timpul alegerii nu poate fi ales deputat dietal (art. de lege XV, din 1899, Ș-ul 176). Prezidentul de alegere ulterior nu mai poate refuza candidarea acceptată.

§. 88. Prezidentul de alegere e dator, după expirarea termenului pus pentru comandare, să comunice numai decât prezidenților comisiunilor de votare numele candidaților, publicându-le totodată și în centrul fiecăru cerc de votare.

§. 89. În cercurile în cari votarea e secretă (Ș-ul 112) prezidentul de alegere, dacă sunt mai mulți candidați, e dator să comunice, după expirarea termenului pus pentru comandare, numai decât comitetului central numele candidaților.

§. 90. Dacă careva dintre candidați repășește înainte de a se începe procedura de alegere, și aceasta se anunță prezidentului de alegere, corespunzător alineatului ultim al Ș-ului 86, prezidentul de alegere are să comunice numai decât repășirea prezidenților comisiunilor de votare, avizați despre candidare, dispunând totodată, ca re-

Nr. 1090/1913 prot. (347) 1-2

Concurs.

Pentru întregirea postului al II-lea de învățător la școala confesională gr.-ort. română din Alțina, protopresbiteratul Agnitei, se publică concurs cu termen de 15 zile de la prima publicare în „Telegraful Român”, cu următoarele emolumente:

1. 300 coroane salar din cassa bisericeii, solvabil în rate treilunare. Restul se va că-păta dela stat, cum a beneficiat și fostul învățător.

2. Cvarțir natural în edificiul școlii și lemnele necesare de foc. La alt cvarțir sau la re-lut de cvarțir comuna nu se deobligă.

Învățătorul ales e deobligat a cerceta biserica în Dumineci și sărbători și a cânta cu elevii la liturghie.

Doritorii de a ocupa acest post să-și aștearnă rugărilor ajustate cu documentele necesare la oficiul protopopesc din Agnita în termenul susindicat și să se prezinte în vre-o Duminecă sau sărbătoare în biserică spre a-și arăta dexteritatea în cântări.

Agnita, 9 Decembrie 1913.

În conțelegere cu comitetul parohial concurent.

Ioachim Muntean protopop.

Nr. 920/1913 protopresb. (346) 2-3

Concurs.

Pentru întregirea parohiei vacante de cl. III Selnița, din protopresbiteratul „Cetatea-de-peatră”, se publică concurs cu termen de 30 zile de la prima publicare în „Telegraful Român”.

Venitele împreunate cu acest post sunt cele fasonate în coala B. pentru dotațiunea dela stat.

Reflectanții să-și înainteze rugărilor de concurs înzestrate cu documentele recerute subsemnatului oficiu protopresbiterat în termenul deschis și după prealabila în-cuviințare să se prezinte în parohie spre a cânta, cu-vânta, resp. a celebra.

Lă pușul-unguresc, la 14 Decembrie 1913.

Oficiul protopresbiterat gr.-or. român al tractului „Cetatea-de-peatră” în conțelegere cu respectivul comitet parohial.

Andrei Ludu protopop.

A apărut și se află de vânzare la Librăria arhidiecezană:

Regulament

pentru examenul de evaluare învătătorească la institutele pedagogice confesionale ale Mitropoliei gr.-or. române din Ungaria și Transilvania.

Prețul 40 fil. + porto 5 fil.

A apărut și se află de vânzare la Librăria arhidiecezană:

Călințarul arhidiecezan pe anul 1914

cu Șematismul autentic al bisericeii ortodoxe rom. din Ungaria și Transilvania. Partea literară conține lucrări foarte interesante.

Prețul 80 fil, plus porto poștal 20 fil.

Un apetit bun

este și va fi lucrul de căpetenie. Cine însă nu are gust de mâncare, să-și iee refugiu la Emulsiunea Scott, care de decenii este un mijloc de deschidere a poștei de mâncare. Față de oleul comun de pește este Emulsiunea Scott așa de gustoasă și ușor de consumat, că nu ai nici o osteneală să iai, acest întăritor probat. Emulsiunea Scott începe să întărească corpul și provoacă necesitatea de nutrire, că îndatinată mâncare să ia iarși cu poftă bună și renouându-și se puterile ai iarși voie bună și dragoste de vieată.

Aiât copiilor, cât și celor mari Emulsiunea Scott compusă din cele mai curate și mai vindecătoare stofe este în tot timpul, atât vara, cât și iarna, un mijloc ne-întrecut până în prezent de întărire.

Prețul unei sticle originale este 2 cor. 50 fil. Trimiteți 50 fil în marce postale la Scott et Bowne Viena VII. cu provocarea la acest ziar, și veți primi o sticlă de probă.

Cine dorește un Orologiu gratuit?

Ca să facem cunoscut peste tot locul emi-nentele noastre oroloage de buzunar, distribuim după un mod oareși care 5000 bucăți gratuit.

Trimiteți precis al esa D-Voastră pe o cartă poștală la fabrica de oroloage:

Jak. König

Wien, III/2, Postamt 45, Fach 398.

A apărut și se află de vânzare la Librăria arhidiecezană în Sibiu:

Masa ieftină

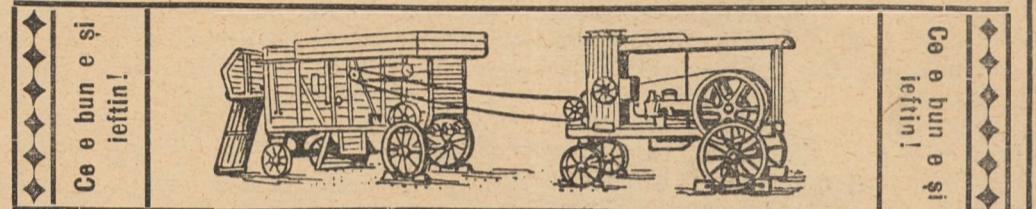
Gătirea mâncărilor de dulce și de post.

Rețete de bucate simple și bune de

Zotti Hodos.

Prețul cor. 1.20 + 10 fil. porto.

„AGRICOLA”, întreprindere de mașini agricole și motoare BUDAPEST V. Kőrall-utca 9.

Motoare de oleu brut originale șvediane și originale Diesel pentru instalațiuni de mori și pentru alte scopuri industriale. Motoare de benzina și oleu brut pentru garnituri de treerat, cari funcționează în toată țara spre deplina îndestulare a cumpărătorilor.

Se află totdeauna în depozit.

Prețuri moderate. Condițiunile cele mai favorabile de solvire în rate pe mai mulți ani. Catalog de prețuri și deslușiri de speciali-tate se dau la cerere gratuit și franco.

Correspondență românească.

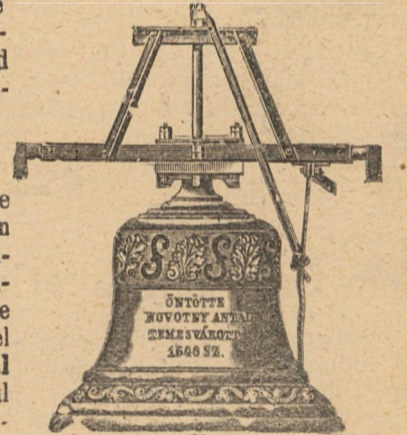
Premiat cu medalia cea mare la expoziția milenară din Budapesta în 1896.

Turnătoria de clopote și fabrică de scaune de fier pentru clopote

ANTONIU NOVOTNY

în Timișoara-Fabric

se recomandă spre pregătirea clopotelor noue, cum la turnarea de nou a clopot. I. stricate, spre facerea de clopote întregi, armonioase pe lângă garanță de mai mulți ani, provăzute cu ajustări de fier bătut, construite spre a le întoarce cu ușurță în orice parte, îndată ce clopotele sunt bătute de o lature, fiind astfel mântuite de crepare. Cu deosebire sunt recomandate

Clopotele găurite

e invențiune proprie și premiată în mai multe rânduri. Aceste clopote, cari sunt provăzute în partea superioară — ca violina — cu găuri ca figura S, au ton mai intensiv, mai adânc, mai limpede, mai plăcut și cu vibra-re mai voluminoasă de cât clopotele turnate după sistemul vechiu, astfel că un clopot patentat de 327 kg., este egal în ton cu unul de 461 kg turnat după sistemul vechiu. — Mai departe se recomandă pentru facerea de scaune de fier bătut, de sine stătătoare, pentru preajusta-rea clopotelor vechi cu ajustare de fier bătut, ca și spre turnarea de toace de metal

Prețouranturi ilustrate gratis.

REVERENZI!

La „Croitoria Universală” I. PETRASCU Sibiu, strada Cisnădiei 30. — Telefon Nr. 172.

Bogat asortată cu cele mai bune și fine stofe se primesc și execută

Reverenzi pentru on. preoți

în cele mai bune condițiuni. — Croială modernă. — Serviciu solid și grabnic. — Pentru lucru se garantează. — Prețuri moderate.

Spriginiți industria română.

Expoziția internațională de modă, Paris 1911: Grand Prix și m. de aur.

Expoziția universală d'n Roma 1911: Grand premiu și med. de aur